

Základní škola a Mateřská škola Černá v Pošumaví

Školní vzdělávací program
pro předškolní vzdělávání

**„CESTOU TAM A ZASE ZPĚT
S KAMARÁDY POZNÁM SVĚT“**

Robert Fulghum: „Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské škole“

Obsah:

1. Identifikační údaje	3
2. Představení školy	4
2.1. Poloha MŠ	4
2.2. Historie MŠ	4
2.3. Budova MŠ	4
2.4. Zahrada MŠ	5
3. Popis podmínek školy	5
3.1. Věcné podmínky	5
3.2. Životospráva	6
3.3. Psychosociální podmínky	7
3.4. Organizační chod	7
3.5. Řízení školy	8
3.6. Personální zajištění.....	9
3.7. Spoluúčast rodičů	10
3.8. Spolupráce s ostatními činiteli	10
3.9. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	11
3.10. Podmínky vzdělávání dětí nadaných	12
3.11. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	12
4. Organizace vzdělávání	13
5. Charakteristika vzdělávacího programu	14
5.1. Filosofie programu	14
5.2. Hlavní vzdělávací cíle	15
5.3. Popis a formy vzdělávání	15
5.4. Vzdělávání dětí se speciálními potřebami	16
5.5. Vzdělávání dětí mimořádně nadaných	17
5.6. Vzdělávání dětí od dvou do tří let	17
6. Vzdělávací program, obsah a časový plán	17
6.1. Vzdělávací program „Cestou tam a zase zpět s kamarády poznám svět	17
6.2. Program podpory zdraví a životního stylu	28
6.3. Program prevence patologických jevů	33
6.4. Program enviromentálního vzdělávání	35
6.5. Program seznamování s německým jazykem	38
7. Evaluace	39

1. Identifikační údaje

Název: Základní škola a Mateřská škola Černá v Pošumaví

Adresa: Černá v Pošumaví 115, Černá v Pošumaví 38223

Kontakt: telefon: 380 744 121

Ředitelka školy: Mgr. Věra Daňová

Zřizovatel školy: OÚ Černá v Pošumaví

Kolektiv mateřské školy:

- Bc. Hana Kliková - vedoucí učitelka
- Věra Radová - učitelka
- Bc. Jana Melounková - učitelka
- Marie Hůrková - učitelka
- Slávka Brabcová - asistent ped., školní asistent, učitelka
- Růžena Korytarová - školnice

Kolektiv základní školy:

- Mgr. Věra Daňová - ředitelka
- Mgr. Mich. Rokosová - učitelka
- Mgr. Dagmar Daňová - učitelka
- Jitka Mischková - vychovatelka
- Irena Koritarová - uklízečka

Kolektiv školní jídelny:

- Věra Pojslová - vedoucí kuchařka
- Petra Boušková - kuchařka

Č.j. 9/19

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2019

Aktualizace: 27. 8. 2020

Tento dokument byl projednán na pedagogické poradě: 31. 8. 2020

2. Představení školy

2.1. Poloha MŠ

Naše mateřská škola se nachází v neveliké obci na úpatí Šumavy v Černé v Pošumaví, ležící na levém břehu Lipenského jezera. Už sama poloha napovídá, že se jedná o oblast, která se každé léto mění v rušné rekreační centrum.

Okolí obce tvoří jak obrovská vodní plocha, tak krásné panorama zalesněných kopců.

Samotná budova školy velice dobře zapadá do této krajiny a působí velmi majestátně. Byla stavěna svépomocí občany obce a dokončena koncem roku 1983. 1. třída MŠ, kde byly umístěny děti od 3 do 6 let, se sem přestěhovala v lednu 1984 z budovy, která patří farnímu úřadu. Z domu č. p. 42 sem byla také přesunuta jeslová třída, kde byly děti od 1,5 roku do 3 let.

2.2. Historie MŠ

První zmínka o mateřské škole – jednotřídní – je v roce 1953, a to v kronice, která je v MŠ uložena. Zapisovala ji zde paní Věra Mojžíšová, později provdána Kopečková, která zde působila jako ředitelka až do srpna roku 1985. V této třídě pracovala učitelka a pěstounka.

V září 1963 byla otevřena jeslová třída při MŠ pro děti od 1,5 roku do 3 let. Byla umístěna mimo budovu mateřské školy, asi 100 metrů od ní. Od ledna 1984 byly již obě třídy umístěny v nové budově.

V lednu 2003 se naše mateřská škola sloučila se Základní školou v Černé v Pošumaví do jednoho právního subjektu, kde je paní ředitelkou Mgr. Věra Daňová.

2.3. Budova MŠ

Kapacita MŠ je 60 dětí. Budova školy je zajímavá a prostorná. V sousedícím pavilonu je v jedné části umístěna školní jídelna a kuchyň, v druhé části praktický a dětský lékař.

V létě 2010 prošla významnou rekonstrukcí – byla kompletně zateplena a napojena na solární ohřev.

Obě třídy mateřské školy jsou prostorné a dostatečně vzdušné, jsou dobře a vkusně vybaveny jak nábytkem, koutky pro děti, tak i hračkami a pomůckami. Hygienické podmínky jsou dobré, sociální vybavení odpovídá věku i počtu dětí.

Pracují zde 4 kvalifikované učitelky, školnice a 2 kuchařky.

2.4. Zahrada MŠ

Je prostorná, na dobrém terénu, vybavená jedním pískovištěm, průlezkou, 2 zahradními domky, z nichž jeden slouží k uskladnění hraček na písek, mobilních hraček a pomůcek a zahradního nářadí, dřevěnými herními prvky a víceúčelovým hřištěm. Mezi nejoblíbenější patří Noemova archa, která byla částečně pořízena z evropských dotací. V zadní části se nachází velká pergola, která slouží k pobytu venku za nepříznivého počasí, jako venkovní učebna, prostor ke zpracovávání produktů ze záhonků nebo zázemí při různých akcích pro děti, rodiče i širší veřejnost. Úpravu zeleně zajišťují zaměstnanci OÚ v Černé v Pošumaví, o květinové záhony pečuje školnice. V současné době zde budujeme přírodní část zahrady – bylinkové a zeleninové záhony, ovocné stromy a keře, přírodní překážky, stavby z proutí apod.

3. Popis podmínek školy

3.1. Věcné podmínky

- Vybavení školy je kvalitní a účelové. Prostory (třídy, ložnice, šatny, umývárny, WC), osvětlení, zatemnění vyhovují hygienickým normám i standardům. Nově jsou zrekonstruovány toalety a umývárna v 1. třídě. Jednotlivá WC jsou oddělena, aby poskytovala dětem určitou intimitu.
- Nábytek je účelový, bezpečný, přístupný dětem. Hračky jsou tak pro děti plně dostupné, množstvím dostačující počtu dětí.
- 1. třída je v přízemí budovy, je menší, ale s dostatečným prostorem pro hry, pohybové aktivity a řízené činnosti. Je nově zařízená a přizpůsobená především malým, dvouletým dětem. Sestavení nábytku, přístupnost hraček, lehátka a jiné, odpovídají potřebám těch nejmenších. V šatně jsou pro každé dítě k dispozici úložné boxy pro ukládání osobních věcí a hygienických potřeb.
Nevýhodou je absence kuchyňky pro výdej stravy. Tuto situaci zatím celkem úspěšně řešíme využíváním školní jídelny v době oběda.
- 2. třídu tvoří 2 oddělené části: jedna pro hry, pohybové aktivity, řízené činnosti a druhá - ložnice, kde se také ukládají některé hračky a tělocvičné nářadí, které je pestré a v dostatečném množství.
- Součástí 2. třídy je kuchyňka pro výdej stravy.
- Dětem poskytujeme příležitost zdobit svými výtvary šatnu, okna chodby, interiér třídy.
- Personál má k dispozici své zázemí (šatny) i se sociálním zařízením. Nově byla také

zřízena společná místnost - „sborovna“ - vybavená počítačem a tiskárnou.

- V přízemí byla před mnoha lety ze zaniklé 1. třídy vybudována posilovna sloužící obyvatelům obce. V roce 2010, kdy bylo potřeba třídu znovu otevřít, se tento prostor rozdělil na půl. Třída je tedy menší, ale vzhledem k počtu dětí zatím dostačující. Palčivějším problémem je však společné sociální zařízení (pro dospělé) a úklid těchto společných prostor.
- Součástí budovy je školní kuchyně a jídelna i pro základní školu.

Záměry:

- Plánujeme ještě obměnit zbytek dosluhujícího nábytku za nový, obměnit šatnu v 1. třídě.
- Je také potřeba zrekonstruovat úklidovou místnost v přízemí.
- Jako velmi potřebné je vymyslet a zřídit další prostory na ukládání různých výrobků, dekorací, pomůcek apod.

3.2. Životospráva

- Provozní řád školy zajišťuje předepsaný interval mezi podávanými jídly. Dětem je poskytována plnohodnotná strava, snažíme se o dostatečný přísun čerstvé zeleniny a ovoce a zařazování tzv. zdravých potravin.
- Vedeme děti k samostatnosti, jídlo si ke stolu odnášejí samy, polévku zajišťuje učitelka. Děti mají možnost zvolit velikost porce a výběru některých druhů přílohy, zejména zeleniny.
- Děti do jídla nenutíme, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly, o jídle se nevyjadřovaly nevhodnými výrazy a tím se naučily zdravému stravování, které je součástí zdravého životního stylu.
- S ohledem na vzdělávací témata se děti někdy podílejí na přípravě jídla, například na výrobě ovocného nebo zeleninového salátu, vaření bylinkového čaje, doplnění bylinek ap.
- Kvalitně je zajištěn pitný režim, děti mají k dispozici po celý den nerezový termos, který si samy obsluhují. V teplých dnech je termos brán i na zahradu.
- Délku každodenního pobytu venku přizpůsobujeme počasí.
- Vzhledem k našim provozním podmínkám si chodí po obědě odpočinout všechny děti. Nikoho však ke spaní nenutíme, starší děti a ty, které neusnou, vstávají dříve (po 30-45 minutách odpočinku) a věnují se klidným činnostem v herně.

3.3. Psychosociální podmínky

- V naší mateřské škole podporujeme zdravý životní styl. Tomu odpovídá i režim dne, který umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne pozměnit a přizpůsobit aktuální situaci a potřebám.
- Respektujeme individuální potřeby a zájmy dětí, osobní svobodu a volnost, ale snažíme se, aby nepřekračovaly hranice a meze chování a norem. Všechny děti v naší mateřské škole mají stejná práva a povinnosti, nikdo není zvýhodňován nebo znevýhodňován. Každé dítě má prostor a dostatek času pro aktivity dle vlastní volby, soukromí, spontánní i řízenou hru a činnosti. K relaxaci i odpočinku kdykoliv v průběhu dne jsou ve třídách zřízeny relaxační koutky, které dětem poskytují více klidu i soukromí.
- Nově přichozím dětem a jejich rodičům nabízíme adaptační program. Pro větší pocit bezpečí a spokojenosti mají možnost mít u sebe specifické osobní pomůcky (např. plyšáky). I ostatním rodičům umožňujeme v případě potřeby a zájmu pobyt ve třídě.
- Rodiče mají možnost po předchozí domluvě přivádět své dítě do MŠ kdykoliv dle svých potřeb.
- Pozitivním hodnocením, pochvalou a příkladem motivujeme děti k různým činnostem, podporujeme děti nebát se, důvěřovat si.
- Snažíme se dostatečně věnovat vztahům ve třídě, nenásilně je ovlivňovat, vést děti k rozvíjení kamarádských vztahů, citlivosti pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost a tím bránit různým jevům, jako je například šikana.
- Průběžnou evaluací různých aktivit a nastalých situací vedeme děti k uvědomění si svého jednání a jeho důsledků, vedeme je k prosociálnímu chování.

3.4. Organizační chod

- Za bezpečnost dětí odpovídají po celou dobu výchovné práce s dětmi pedagogické pracovnice, a to od doby převzetí dětí od jejich zástupce, nebo jím pověřené osoby, až do doby jejich předání zástupci, nebo jím pověřené osoby.
- Pedagogická pracovnice při hře ve třídě dbá, aby si děti hrály klidně, sleduje jejich hru, nedovolí dětem, aby si nosily do MŠ nebezpečné předměty nebo hračky.
- Děti mají dostatek času i prostoru na spontánní hru, na dopolední svačinu docházejí průběžně v půlhodinovém časovém intervalu, v rozehrané hře mohou pak pokračovat.

- Do denního programu jsou pravidelně zařazovány pohybové a tělovýchovné aktivity, při kterých pedagogická pracovnice dbá zvýšené pozornosti o bezpečnost dětí, zajišťuje dopomoc, musí mít přehled o všech cvičících dětech, před cvičením zkontroluje všechno tělocvičné nářadí.
- Pedagogický pracovník odpovídá při pobytu dětí mimo území školy za bezpečnost nejvýše:
 - a) 20 dětí smyslově, tělesně a duševně zdravých starších 3 let.
 - b) 12 dětí v případě, že jsou mezi nimi zařazeny děti s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně nebo děti mladších 3 let.
- Při vyšším počtu dětí, zejména při pobytu venku nebo při různých akcích, jako je výlet, exkurze, apod. vypomáhá školnice, jiné specifické činnosti náročné na bezpečnost dětí se řeší individuálně.
- Při pobytu dětí na školní zahradě nedovolí pedagogické pracovnice dětem bez dozoru na průlezky, houpačky a jiné nářadí, kde hrozí nebezpečí úrazu. Nedovolí jim samostatné vzdálení do prostor zahrady, kam není vidět.
- V oblasti prevence patologických jevů se zaměřujeme na oblast šikany a vandalismu – blíže je popsáno v obsahu vzdělávacích témat.
- Vstup do prostor MŠ je z důvodu zajištění bezpečnosti zamykán. Nově je zde pořízeno centrální zamykání hlavního vchodu s videotelefony.
- V době realizace zájmových kroužků zodpovídá za zúčastněné děti vedoucí kroužku (učitelka), a to od doby převzetí od druhé učitelky do doby předání učitelce nebo zákonnému zástupci.
- V případě nepřítomnosti (úraz, nemoc apod.) jsou zaměstnanci povinni ihned informovat vedoucí učitelku nebo ředitelku školy.
- Návštěvy lékaře si pedagogické pracovnice plánují s ohledem na svou směnu nebo si ji vymění.

3.5. Řízení školy

- Mateřská škola je součástí Základní školy v Černé v Pošumaví.
- Vedoucí učitelka MŠ řídí, organizuje a kontroluje práci všech podřízených pracovníků MŠ, je odpovědná ředitelce školy.
- Velký důraz je kladen na týmovou práci, vzájemnou spolupráci, vytváření prostředí důvěry, respektování profesní odlišnosti – všichni se podílí na dění v mateřské škole, každý názor a návrh je vítán a konzultován.

- Na tvorbě ŠVP se podílí všichni zaměstnanci MŠ.
- Mateřská škola úzce spolupracuje se ZŠ, se zřizovatelem, s pracovníky PPP, s orgány veřejné správy, s rodiči. Na spolupráci se větší či menší měrou podílejí všichni zaměstnanci.

3.6. Personální zajištění

- V mateřské škole pracují 4 kvalifikované učitelky, 1 asistent pedagoga, školní asistent, školnice a 2 kuchařky.
- Všichni pracovníci důsledně dodržují svou pracovní náplň a řídí se platnými směrnicemi školy (Provozní řád, Řád školy apod.), svým chováním a jednáním působí na děti, reprezentují školu a její zájmy.
- Pedagogičtí pracovníci se stále sebevzdělávají, maximálně využívají nabídek různých vzdělávacích institucí s akreditací MŠMT. Jejich vzdělávání je cílené, vychází z potřeb realizace kvalitní vzdělávací činnosti a jejich vlastních požadavků a zájmů. Každá iniciativa pracovníků, která souvisí se zkvalitněním vlastního vzdělávacího procesu je vítána a maximálně podpořena.
- Vhodným rozdělením služeb, souběžným působením v náročnějších částech dne a v případě potřeby maximální flexibilitou učitelek se snažíme zajistit optimální pedagogickou péči o děti.
- Vzhledem k zapojení do projektu BIG ATCZ5 se také zaměřujeme na vzdělávání v NJ a využíváme i dalších odborníků (lektorky, rodiče apod.)
- V oblasti logopedie využíváme služeb klinické logopedky PaedDr. J. Bártové a s ní spolupracující paní učitelky, logopedické asistentky, Bc. H. Klikové
- V budově mateřské školy pracují:

Bc. Hana Kliková	- vedoucí učitelka
Věra Radová	- učitelka
Bc. Jana Melounková	- učitelka
Marie Hůrková	- učitelka
Slávka Brabcová	- asistentka pedagoga, školní asistentka, učitelka
Růžena Korytarová	- školnice
Věra Pojslová	- hlavní kuchařka a vedoucí kuchařka
Petra Boušková	- kuchařka

3.7. Spoluúčast rodičů

- Naše mateřská škola klade velký důraz na spolupráci s rodinou. Ještě před přijetím dítěte do mateřské školy mají rodiče možnost navštívit její prostory, prohlédnout si je, či tu s dítětem chvíli pobýt.
- Při nástupu do MŠ nabízíme rodičům adaptační program, kdy mohou s dětmi podle potřeb ve třídě pobývat.
- Pravidelně rodiče informujeme o prospívání jejich dítěte, v případě potřeby se domlouváme na společných postupech při jeho výchově a vzdělávání.
- Pořádáme různé akce, kde rodiče mohou sledovat své dítě v kolektivu, např. odpolední „Mami, tati, pojď si se mnou hrát“, „Společné posezení u táboráku“, besídky a různá vystoupení, Den dětí, Masopust, Slavnost sv. Martina, rodičovské schůzky apod.
- Rodiče nám významně pomáhají při přípravě různých výrobků a pochutin, které pak nabízíme na obecních vánočních a jarních trzích. Z výtěžku pak financujeme některé akce pro děti, např. výlet do kina, apod.
- Vítáme každou iniciativu ze strany rodičů a podporujeme je ke spoluúčasti na dění v MŠ, např. při návrzích na výlety, společná setkání, exkurze, apod.
- Řídíme se zásadou: „My důvěřujeme Vám, Vy důvěřujte nám - při jakékoliv pochybnosti, nejasnosti přijďte nejprve za námi“.

3.8. Spolupráce s ostatními činiteli

Spolupráce se ZŠ:

- Pro snazší vstup dětí do ZŠ, návaznost výchovně vzdělávací práce i pro oživení vzpomínek starších dětí pořádáme společně různé akce, kde mají děti možnost vzájemného kontaktu, poznání nových prostor a odstranění zábrán. Společná divadelní představení, návštěvy bazénu, společné vycházky či hry v MŠ, prohlídka školy před zápisem, besídky, zábavné dopoledne „Školka baví školu“ apod. jsou vítaným zpestřením nejen pro děti.

Spolupráce s veřejností:

- Naše škola již tradičně připravuje besídky ke Dni matek a vánoční pro seniory v obci, v Domově důchodců Horní Planá, program na Vítání občánků, vystoupení na zahájení Slavností obce.
- Děti, které nechodí do naší mateřské školy, mají také možnost navštěvovat se svými rodiči divadelní představení v MŠ.

- Účastníme se adventních a jarních trhů v obci a nabízíme výrobky, které vyrobily nejen děti, ale i jejich rodiče doma.
- Navázali jsme spolupráci s Domovem důchodců Horní Planá a mimo pravidelných besídek připravujeme s menší skupinkou dětí (především předškoláci) společná setkání se seniory zaměřená na psychomotorické hry, zpívánky, kreativní tvoření apod.

Spolupráce se zřizovatelem:

- OÚ se zajímá o chod naší školy, snaží se vyslyšet naše náměty, přání, či připomínky.
- Poskytuje nám dostatek finančních prostředků k zajištění vhodných podmínek.
- V případě drobných oprav nebo úprav využíváme technických pracovníků OÚ.

Spolupráce s ostatními organizacemi:

- Spolupracujeme s MŠ Hořice na Šumavě, se kterou připravujeme společné zábavné programy pro vzájemná setkávání.
- V rámci projektu ATCZ5 spolupracujeme s rakouskou mateřskou školou Klaffer am Hochficht. Seznamujeme děti s německým jazykem a pořádáme různé společné akce a setkání.
- Spolupracujeme s místním Sbohem dobrovolných hasičů, kteří nás bezplatně dopravují na akce v nejbližším okolí, nebo využíváme jejich pomoc a různá zařízení při pořádání akcí pro rodiče i veřejnost.
- Využíváme nabídky místních podnikatelů k účasti na různých vzdělávacích a zábavných akcích (např. programy na pláži Windy Point, Ovčí farma Muckov, Včelařství, Věda a technika paní A. Polákové, apod.)

3.9. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- S přihlédnutím k individuálním zvláštěm dětí se snažíme všem vytvořit optimální podmínky pro uspokojení jejich potřeb a maximální využití jejich vzdělávacího potenciálu.
- Při vzdělávání spolupracujeme s dalšími odborníky, především z oblasti školských poradenských zařízení (dále ŠPZ). Pro komunikaci s těmito zařízeními je určena jedna pedagogická pracovnice. Na stanovení a individualizaci vzdělávacího procesu při plánování a organizaci (obsah, formy a metody vzdělávání) se však podílejí všechny pedagogické pracovnice. Neméně důležitou součástí tohoto procesu jsou i ostatní zaměstnanci školy (kuchařky, školnice, apod.), jiné subjekty (vzdělávací instituce, zájmové organizace, zábavné spolky a soubory apod.) a spolupráce s rodinou (více v kapitole 5.4).

3.10. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

- Ve výchovně vzdělávacím procesu se snažíme podchytit potenciál každého dítěte, neméně tak i nadaného.
- Stimulujeme jejich rozvoj v různých oblastech nadání tak, aby se mohly projevit, dále rozvíjet a uplatnit.
- Individuálně obohacujeme výchovně vzdělávací proces nad rámec vzdělávacích oblastí, více je zapojujeme např. do výtvarných soutěží, vystoupení, návštěv v Domově důchodců v Horní Plané, využíváme náročnější formy a metody vzdělávání, didaktické pomůcky (např. Logico piccolo), počítačové programy, pracovní listy, literaturu, encyklopedie apod.
- Velkým pomocníkem je multifunkční zařízení - tabule MultiBoard.

3.11. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

- Pro děti této věkové kategorie máme zřízenou jednu třídu, která je přizpůsobena věkovým potřebám nejmladších dětí.
- S ohledem na bezpečnost dětí je zde dostatek volného prostoru, hrací koutky, relaxační zóna, přiměřené množství uzavřených skříněk a vhodně rozmístěné volně přístupné hračky. Předměty ohrožující bezpečnost jsou zabezpečeny.
- Režim dne respektuje potřeby dětí, výchovně vzdělávací nabídka je průběžně přizpůsobována aktuálním potřebám dětí.
- Je zajištěno souběžné působení pedagogů v nejnáročnějších částech dne, pracovníci jsou flexibilní aktuálním potřebám
- Využíváme dotace (Šablony I, Šablony II) k obsazení dalšího personálu (chůva, školní asistent).
- Pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty dětem umožňujeme používat specifické pomůcky.
- V šatně jsou dostatečné úložné prostory (boxy) k ukládání náhradního oblečení a hygienických potřeb.

4. Organizace vzdělávání

- V naší mateřské škole je 1. třída s provozem od 7:00 do 14:45 hodin a 2. třída s provozem od 6:15 do 16:15 hodin.
- Děti se scházejí ráno ve 2. třídě, v 7:00 jsou rozděleny do svých tříd. Scházení dětí probíhá do 8:30 hodin, po předchozí domluvě mají rodiče možnost domluvit si i jinou hodinu. Po svačině v 14:45 hodin přecházejí děti do 2. třídy.
- Děti jsou do mateřské školy přijímány podle daných kritérií.
- V 1. třídě jsou děti ve věkové kategorii od 2 do 4 let, které splňují daná kritéria. Pracují zde 2 kvalifikované paní učitelky, jedna na plný úvazek, druhá na zkrácený.
- Ve 2. třídě jsou děti od 4 let, pracují zde 2 kvalifikované učitelky na plný úvazek, 1 na zkrácený.
- V obou třídách při náročnějších činnostech (zpravidla při řízených činnostech a pobytu venku) působí ve třídě 2 paní učitelky.
- Děti jsou do tříd přijímány a rozdělovány zpravidla podle věku, dle možností však přihlížíme k přání rodičů.
- Pedagogický pracovník předává dítě rodičům, jiné osobě jen na základě písemného pověření zástupcem dítěte.
- Snažíme se vyvážit poměr mezi řízenými a spontánními činnostmi, vycházíme z potřeb dětí, plánované aktivity mohou být přizpůsobeny nastalým situacím.
- Přijímání dětí do mateřské školy na následující školní rok se provádí formou zápisu k předškolnímu vzdělávání. Termín a místo zápisu stanoví ředitel mateřské školy po dohodě se zřizovatelem (od 2. do 16. května) a zveřejní jej prostřednictvím webových stránek, nástěnky v MŠ a místního rozhlasu.
- Děti, které plní povinnou školní docházku, se vzdělávají každý den nejpozději od 8 hodin ráno po dobu čtyř hodin (více ve Školním řádu).
- U dětí, které plní povinnou školní docházku formou individuálního vzdělávání, se v listopadu, v den zvolený rodiči, ověří úroveň dosažení očekávaných výstupů formou pozorování (více ve Školním řádu).

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1. Filosofie vzdělávacího programu

„Krůček za krůčkem, ruku v ruce, cestou necestou“

- Filosofii naší školy je:

„krůček za krůčkem“ promyšleně, s omezením současného nadměrného životního tempa, rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy, vést děti k zájmu podílet se na společném dění ve škole, učit je vyjádřit svůj názor, rozhodovat se a být za svá rozhodnutí odpovědny.

„ruku v ruce“ společně, s vědomím, že tu nejsem sám, předávat a zprostředkovávat dětem základní životní zkušenosti, rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, uvědomovat si a přijímat rozdílnost kulturních komunit, učit děti poznávat takové hodnoty, které jim umožní začlenit se bezpečně do naší společnosti: rovnost všech lidí, soucítění, solidarita, ohled na druhé, důstojné vztahy, zdravý životní styl, ochrana životního prostředí.

„cestou necestou“ překonávat překážky a nástrahy současného života, podporovat všestranný, tělesný rozvoj a zdraví dětí, motivovat je k aktivnímu poznávání, rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, kreativně tvořit, schopnost přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi.

- Pracujeme podle Rámcového programu pro předškolní vzdělávání, nabízíme kvalitní a širokou péči o všechny děti naší školy (sportovní a kulturní akce, akce pro rodiče, návštěvy plaveckého bazénu, výlety, exkurze apod.).
- Chceme, aby u nás byly děti šťastné a spokojené, aby se cítily bezpečně, zažívaly pocity úspěchu. K tomu směřuje veškeré snažení všech zaměstnanců.

5.2. Hlavní vzdělávací cíle

- Podporovat a zdokonalovat pohybové schopnosti a dovednosti dětí, přijímat je jako přirozenou součást zdravého životního stylu.
- Vést děti ke vnímání a naslouchání učitelky i ostatních pracovníků školy, což je základ komunikace a hlavní předpoklad úspěšného výchovně vzdělávacího procesu.
- Vést děti ke vzájemné komunikaci, schopnosti domluvit se mezi sebou, řešit menší konflikty.
- Zaměřit se na rozvoj dovedností v oblasti polytechniky, na seznamování se s různým pracovním nářadím a náčiním a na jednoduché činnosti s ním, na poznávání různých řemesel a výrobních postupů, na jednoduché zákonitosti v oblasti vědy a techniky.
- Přibližovat dětem morální a kulturní hodnoty, tradice a lidové zvyky nejen naší země, ale i ostatních národů.
- Při výchovně vzdělávacím působení a při vhodných tématech nenásilnou formou seznamovat děti se základními německými slovíčky, básničkami a písničkami.
- Předcházet kázeňským prohřeškům a rizikovému chování u dětí důsledným dodržováním nastavených pravidel, problémy řešit hned společně s dětmi, zajistit spolupráci s odborným poradenským pracovníkem SVP, možnost vyšetření přímo v provozu MŠ, spolupracovat s rodinou.
- Vštěpovat dětem zásadu: „*Nečtiň ostatním to, co nechceš, aby dělali tobě*“.

5.3. Popis a formy vzdělávání

- Prioritou naší školy jsou tři oblasti - enviromentální výchova, výchova ke zdraví a návrat k lidovým tradicím, které spolu úzce souvisí a navzájem se prolínají.
- Vzdělávání uskutečňujeme ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit.
- Konkrétní vzdělávací cíle naplňujeme formou záměrného a spontánního učení. Toto učení zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém, situačním, interaktivním učení, zpravidla ve skupinách a individuálně. Omezujeme předkládání hotových poznatků a slovních poučení. Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti.
- V průběhu dne a s ohledem na dané téma a situaci zařazujeme hravou formou seznamování

děti s cizím jazykem.

- Děti s OŠD a se specifickými vzdělávacími potřebami jsou vzdělávány podle Plánů pedagogické podpory a Individuálních vzdělávacích plánů, spolupracujeme s rodiči, využíváme doporučení pedagogických poraden a školských poradenských zařízení.
- Denně se věnujeme též prevenci vadné výslovnosti zařazováním jazykových chviliek, rozvíjením komunikativních dovedností. Odbornou logopedickou péči pak zajišťuje PaedDr. J. Bártová.
- Při plánování vycházíme z třídních vzdělávacích programů. Každá učitelka plní denní program na základě vlastního dvoutýdenního plánování. Jednotlivá témata lze měnit a přizpůsobovat časovému období, momentální situaci. Na závěr daného bloku provádí učitelka stručné písemné zhodnocení. S programem průběžně seznamuje i rodiče na nástěnce.
- Děti samy mají možnost každý den výtvarně vyjádřit své dojmy na určené tabuli.
- Každé dítě má vytvořené své portfolio, po celou dobu docházky průběžně zaznamenáváme jeho dosažené kompetence.

5.4. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- Naše škola plně respektuje děti se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. děti, které ke svému rozvoji potřebují poskytnutí podpůrných opatření. Vzhledem k jejich potřebám se snažíme zajistit optimální podmínky, které upravujeme a přizpůsobujeme konkrétnímu dítěti po diagnostice učitelek na počátku docházky do MŠ, případně na základě doporučení ŠPZ a přiznaných podpůrných opatření Pro zajištění jednotného přístupu všech, kteří se na výchově a vzdělávání podílejí, pravidelně konzultujeme s rodinou, se ŠPZ, PPP v Českém Krumlově, logopedickými, případně dalšími odborníky.
- Ve výchovně vzdělávacím procesu využíváme systém podpůrných opatření (1. – 5. stupeň):
 - Dítěti, u kterého jsou potřeba úpravy ve vzdělávání, poskytujeme podpůrná opatření 1. stupně – učitelky jednotlivých tříd sestavují „Plán pedagogické podpory“ (dále PLPP), podle kterého postupují, průběžně ho konzultují, doplňují a vyhodnocují. Jedná se o úpravu podmínek, metod a pomůcek, které je škola schopna zajistit bez další podpory. S PLPP je také seznámen zákonný zástupce dítěte a odpovědný pracovník ŠPZ a výsledky výchovně vzdělávacího procesu s nimi, případně s dalšími odborníky, průběžně konzultujeme Po třech měsících je PLPP vyhodnocen a pokud jsou výsledky vzdělávání dítěte dostačující, je pokračováno v nastavené cestě.
 - Děti, u kterých není systém 1. stupně podpůrných opatření dostačující, jsou po souhlasu zákonných zástupců navrženy na vyšetření ve ŠPZ. Výchovně vzdělávací

proces pak probíhá podle „Individuálně vzdělávacího plánu“, který učitelky sestavují na základě závěrů ze ŠPZ, případně s pomocí asistenta pedagoga.

- Pro větší efektivitu výchovně vzdělávacího procesu pracujeme v menších skupinkách dětí, častěji střídáme činnosti a v případě potřeby využíváme maximální flexibility učitelek i ostatních zaměstnanců.

5.5. Vzdělávání dětí mimořádně nadaných

- Naše škola věnuje zvýšenou pozornost dětem, které podávají vyšší výkony v různých oblastech, jako je např. oblast intelektová, pohybová, kreativní, hudební apod.
- Při vzdělávání nadaných dětí v naší mateřské škole se zaměřujeme na:
 - uspokojování specifických vzdělávacích potřeb nadaných dětí prostřednictvím podpurného prostředí a obohacených podnětů v běžné vzdělávací skupině
 - získávání a rozšiřování znalostí učitelek o problematice talentu – např. pomocí odborných seminářů nebo literatury (Laznibatová – „Nadané dítě a jeho vývoj“, V. Fořtík, J. Fořtíková – „Nadané dítě a rozvoj jeho schopností“).
 - pomoc rodičům při rozlišování nadaných a talentovaných dětí a jejich dalšího směřování
 - rozšíření běžného programu, větší nabídku krátkodobých a specializovaných programů

5.6. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

- Při vzdělávání dětí mladších tří let plně respektujeme jejich vývojová specifika. Hlavním cílem vzdělávání je především uspokojování potřeb, hlavní činností je přirozená hra a vytváření základních hygienických návyků.
- Pro zajištění pocitu bezpečí provádíme činnosti systematicky, pravidelně je opakujeme, uplatňujeme pravidelné rituály a srozumitelná pravidla, poskytujeme dostatek emoční podpory.
- Při plánování vzdělávací nabídky upřednostňujeme spontánní činnosti nad řízenými, častěji uplatňujeme individuální přístup před skupinovou či frontální prací.
- Z toho vyplývají i používané metody práce, jako je situační učení, spontánní sociální učení (nápodobou), prožitkové učení a především učení hrou.

6. Vzdělávací program, obsah a jeho časový plán

6.1. VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

„CESTOU TAM A ZASE ZPĚT S KAMARÁDY POZNÁM SVĚT“

Integrovaný blok I: NA PRVNÍ CESTĚ NEZNÁMÉ NOVÉ KAMARÁDY POZNÁME.

Přibližná délka realizace: 2-4 týdny.

Charakteristika bloku:

Cílem tohoto bloku je především usnadnit dětem vstup do nového prostředí, seznámit se s prostory mateřské školy, kamarády, zaměstnanci, navazovat a postupně upevňovat nové vztahy. Společně si dohodneme pravidla soužití ve třídě i mimo školu, zaměříme se na časové vztahy, rodinu, společnost, prostředí kolem nás apod.

Témata (například):

Mezi novými kamarády, Bezinka ve školce, Tady bydlíme ...

Cíle:

- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- orientovat se v čase, prostorové vztahy
- rozvoj schopností a dovedností pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- naučit se přizpůsobit se základním vztahům a požadavkům MŠ, respektovat dospělého, ostatní děti
- adaptace na MŠ, seznamovat se s kamarády v MŠ, se zaměstnanci, s prostory, se základními pravidly chování, se značkou apod.
- uvědomit si vlastní identitu

- rozvoj schopností žít ve společnosti ostatních lidí, přizpůsobit se, spolupodílet se, vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytváření vztahu k místu, kde dítě žije

Činnosti (například):

- hudební a hudebně pohybové činnosti, hry
- poslech čtených a vyprávěných pohádek
- společné diskuse, rozhovory
- interakční hry „Místo u srdíčka“, „Poznej změny“...(Vedení MŠ D 1,24)
- přímé pozorování
- hudební, dramatické činnosti
- pohádka „Jak se pozná, kolik je hodin“ (Metodické listy...)

Očekávané výstupy:

Dítě:

- navazuje kontakty s okolím
- komunikuje s dítětem, dospělým
- umí se začlenit do své třídy, mezi své vrstevníky, spolupracovat, přijímat autoritu
- chápe, že každá má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat
- orientuje se v okolním prostředí
- uplatňuje své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímá a uzavírá kompromisy
- umí se dělit o hračky, rozdělit si úkol, vnímá, co si druhý přeje, šetrně zachází s hračkami
- zvládá jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (úklid hraček...), sebeobsluhu

Integrovaný blok II: PODZIMNÍ BARVY HLEDÁME, S KOŠÍKEM NA CESTU SE VYDÁME.

Přibližná délka realizace: 8-10 týdnů.

Charakteristika bloku:

V tomto bloku se budeme věnovat darům naší země (ovoce, zelenina, houby, přírodniny, listy apod.), změnám v přírodě, pěstitelským a tvořivým činnostem, polytechnickému vzdělávání (vlastnosti materiálů, manipulace s nástroji a náradím, bádání apod.), lidovým tradicím a zvykům (posvícení, pouštění draků, sv. Martin apod.), zvířátkům a jejich přípravám na zimu.

Témata (například):

Ještě dnes, navštívíme hustý les, Na shledanou vlaštovky, Jak vypadá podzim, Na Martina čekáme, v jeho stopách se vydáme, Halí, belí zvířátka, chystejte si doupátka ...

Cíle:

- význam ovoce pro zdraví člověka
- rozlišování ovoce a zeleniny podle chuti, vzhledu a vůně
- rozvoj řečových schopností a dovedností
- chápat prostorové vztahy (vpravo dole, mezi...)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností
- vytvoření základů estetického vztahu ke světu, k životu
- osvojování jednoduchých poznatků o světě

Činnosti (například):

- pěstitelské a chovatelské činnosti, pracovní činnosti, - na zahrádce
- rozhovory, diskuse, popis situace, obrázku „Co viděl drak“
- volné hry a experimenty s materiálem – obrázky z listů, ovocný salát
- přípravy společných zábav – pouštění draka
- zapouštění barev do vlhkého podkladu
- pohádka: „Jak si červotoč hledal podnájem“ – Hrátky se zvířátky z lesů a strání

Očekávané výstupy:

Dítě:

- zvládá jednoduché úkony – práce na záhonku
- rozlišuje, co prospívá zdraví
- při vnímání a poznávání používá více smyslů
- chápe prostorové vztahy (vpravo, dole apod.)
- umí se naučit nazpaměť krátké texty
- vnímá, že svět má svůj řád (živočichové, krajina, podnebí)
- chápe, že všechno kolem se mění a s těmito změnami je třeba počítat – roční období

Integrovaný blok III: NA CESTĚ I NA STRÁNI SLYŠÍME ZIMNÍ CINKÁNÍ.

Přibližná délka realizace: 12-14 týdnů

Charakteristika bloku:

Tento blok nám přiblíží především adventní čas s tradicemi a zvyky, čas společného rozjímání, očekávání, prožívání a příprav na svátky. Budeme tvořit, péct, zpívat, tančit, obdarovávat, rozbalovat dárky apod. Nezapomeneme ani na zvířátka v lese, zimní přírodu, seniory v domově důchodců, zimní radovánky, tradice (Sv. Barbora, Mikuláš, Vánoce, Tři králové, Masopust apod.), péči o zdraví a seznamování s profesemi a řemesly dávnými i současnými.

Témata (například):

Začíná zimní čas, Mikuláš k nám přijde zas, Těšíme se na Vánoce, My tři králové, Kde zvířátka přezimují, Moje tělo, tvoje tělo, není, co by neumělo, Za sebou sněhuláci jdou, Masopust slavíme, vesele se bavíme, Bez práce nejsou koláče ...

Cíle:

- rozvoj pohybových dovedností, fyzické zdatnosti a hrubé a jemné motoriky
- rozvoj jazykových dovedností produktivních (výslovnost, mluvní projev. vyjadřování)
- rozvoj kultivovaného projevu
- rozvoj logického myšlení, paměti, pozornosti
- rozvoj schopností a dovedností vyjádřit pocity, dojmy, prožitky
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností, vytváření prosociálních postojů k druhému
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností
- rozvoj kulturně estetických dovedností (slovesných, výtvarných, hudebních, dramatických)
- vytváření základů estetického vztahu ke světu, ke kultuře, k umění, k lidovým tradicím a zvykům

- osvojení poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, vytváření zdravých životních návyků a postojů
- uvědomění si vlastního těla, osvojení si poznatků o jeho fungování
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojování jednoduchých poznatků o světě a životě užitečných pro vytváření elementárního povědomí o přírodním, kulturním a technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a proměnách

Činnosti (například) :

- hudební a hudebně pohybové hry (např. „Hlava, ramena, kolena“, „Tančíme labadan“, „Slepovaná“ apod.)
- smyslové a psychomotorické hry, činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení vnímání, zrakové a sluchové paměti a pozornosti (např. MLpPV C 2,3, B 4,1)
- artikulační, řečové, sluchové hry: „Čertí škola“
- lokomoční (přirozená cvičení) a manipulační cvičení, jednoduché úkony s předměty, náčiním
- vyprávění, komentáře zážitků, přednes, dramatizace, zpěv, prohlížení a „čtení“ knížek
- konkrétní operace, experimentace a manipulace s různým materiálem a surovinami (výroba potravinových koulí pro ptáky, pečení cukroví apod.)
- smyslové hry, sociální, interakční hry, dramatic. činnosti (např. veršovaná pohádka „Čert a Káča“)
- příprava společné zábavy a slavnosti

Očekávané výstupy:

Dítě:

- zvládá základní pohybové dovednosti
- umí koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby, sladit pohyby s rytmem a hudbou
- naučí se z paměti krátké texty, zvládá jednoduchou dramatickou úlohu
- umí se záměrně soustředit na činnost a udržet pozornost
- rozlišuje začáteční a koncové hlásky a slabiky, synonyma, homonyma a antonyma
- dokáže odpovídat za sebe a své jednání, odhadovat na co stačí a co zvládne
- vytvoří si základní dětskou představu o tom, co je dobře a co špatně
- prožívá radost ze zvládnutého poznání, ze společně vykonané práce,
- dokáže překonat stud

- chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný
- uplatňuje základní společenské návyky
- má poznatky o lidské společnosti, o životě, činnostech a práci lidí, o zvycích a tradicích
- pojmenuje části těla a některé orgány, vnímá všemi smysly
- ve známých a běžných situacích se chová tak, aby neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých a ví, kde v případě potřeby hledat pomoc

Integrovaný blok IV: JARNÍ CESTU OBJEVÍME A PŘÍRODU PROBUDÍME.

Přibližná délka realizace: 10 týdnů

Charakteristika programu:

Hlavním záměrem tohoto bloku je vítání jara a probouzející se přírody. S lidovými pranostikami, tradicemi a jejich zvyky budeme putovat od 1. jarního dne, přes poznávání koloběhu vody, živé a neživé přírody, květin, léčivých bylin a zvířátek k různým oslavám svátků (Velikonoce, Den Země, čarodějnice, Den matek, letnice apod.). Čeká nás období naplněné nejen výtvarným uměním, tvořením, literaturou a hudbou, ale i činnostmi na zvelebování a udržování blízkého okolí (práce na zahradě, na záhoncích, čištění lesa, studánek apod.).

Témata (například):

Zimo, zimo, táhni pryč, nebo na tě vezmu bič, Hody, hody, doprovody, Den země slavíme, přírodu chráníme, Kouzla čarodějnice Lenky, Jaro v trávě, Maminka má svátek ...

Cíle:

- osvojení si dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí a vytváření zdravých životních návyků a postojů
- osvojení poznatků a dovedností chránících před nebezpečnými vlivy prostředí
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj tvořivosti, myšlení, řešení problémů
- posilování přirozených poznávacích citů
- rozvoj schopností vytvářet a rozvíjet citové vztahy k okolí, rozvoj estetického vnímání, cítění a prožívání
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému
- vytvoření základů estetického vztahu ke kultuře a umění, k životu, ke světu
- seznamování s lidovou slovesností, literaturou, hudbou, výtvarným uměním, kulturními tradicemi, zvyky

Činnosti:

- hudební, hudebně pohybové činnosti a pohybové aktivity
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, hádanky
- hry a činnosti zaměřené k řešení problémů, k cvičení paměti
- estetické a tvůrčí aktivity – výroba velikonočních ozdob
- sociální a interakční hry, dramatické činnosti
- seznamování s lidovou slovesností, kulturními tradicemi a zvyky: prohlížení knih, ilustrací, četba, vyprávění
- pozorování stavu životního prostředí a jeho vliv na kvalitu života
- poučení o možných nebezpečných vlivech prostředí a způsobech, jak se chránit

Očekávané výstupy:

Dítě:

- zvládá základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- osvojuje si nová slova a aktivně je používá, správně vyslovuje, ovládá dech, tempo a intonaci
- vnímá všemi smysly
- je citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- umí se vyjadřovat prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti
- má elementární poznatky o lidské společnosti, o zvycích, o přírodě

Integrovaný blok V: LETNÍ CESTA SLUNCEM VONÍ, VYDÁME SE RÁDI PO NÍ.

Přibližná délka realizace: 5-7 týdnů.

Charakteristika bloku:

Poslední blok, do kterého plynule vkročíme v období letnic, bude vyvrcholením našeho putování. „Navštívíme“ nejen náš svět, ale i cizí krajiny a jejich tradice, zvyky a kulturu. „Využijeme“ různé dopravní prostředky a připomeneme si nebezpečí a rizikové situace, se kterými se můžeme setkat. Při našem posledním putování chceme dospět k poznání sounáležitosti s blízkým okolím, světem, prostředím a k uvědomění si potřeby žít v souladu s přírodou.

Témata (například):

Na celém světě žijí děti, Cestujeme a poznáváme, Těšíme se na prázdniny ...

Cíle:

- osvojení si dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, vytvářet zdravých životních návyků a postojů
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem, vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému
- estetický vztah ke kultuře, umění, světu životu
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- vytvoření vztahu k místu a prostředí, ve kterém dítě žije, povědomí o vlastní sounáležitosti se světem
- osvojení poznatků a dovedností chránících před nebezpečnými vlivy prostředí

Činnosti:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním a materiálem

- společné diskuse a rozhovory, komentování zážitků a aktivit
- výlety do okolí, vycházky, dopravní olympiáda
- pozorování skutečných objektů v okolí
- hry na přátelství, sociální a interakční hry
- přirozené poznávání rozmanitosti světa a přírody, kultury
- zábavné dopoledne ke dni dětí
- pozorování stavu životního prostředí a jeho vliv na kvalitu života – pohádka „O stromech a větru“
- poučení o možných nebezpečných vlivech prostředí a způsobech, jak se chránit

Očekávané výstupy:

Dítě:

- zvládá základní pohybové dovednosti, koordinuje lokomoci a další pohyby či polohy
- umí formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat, popsat situaci
- pojmenuje většinu toho, čím je obklopen
- umí zachytit a vyjádřit své prožitky, popsat situaci
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí, vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- má elementární poznatky o místě, kde žije, o své zemi a její kultuře
- zná některé způsoby ochrany osobního zdraví a bezpečí a ví, kde v případě potřeby hledat pomoc
- projevuje zájem o knížky
- zaměřuje se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- je citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě, věcem
- chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi
- má povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomuje si, že způsob, jakým se chová a žije, ovlivňuje jeho vlastní zdraví i životní prostředí

Vzdělávací obsah „Cestou tam a zase zpět s kamarády poznám svět“ je platný pro obě třídy. Každá třída z něj vychází při sestavování třídního vzdělávacího programu. Učitelky si pak s ohledem na věkové a individuální zvláštnosti dětí plánují témata - přípravy, se kterými seznamují i rodiče na nástěnkách.

6.2. PROGRAM PODPORY ZDRAVÍ A ZDRAVÉHO ŽIVOTNÍHO STYLU

Výchova ke zdravému způsobu života od nejtútlejšího věku je důležitým prvkem ochrany před společensky nežádoucími jevy. Základním cílem je vést děti tímto směrem tak, aby zdravý životní styl přijaly jako přirozenou součást svého života. Tento program budeme naplňovat v souladu s koncepčními záměry školního vzdělávacího programu v průběhu celého školního roku. Učitelky budou jednotlivé úkoly a záměry zpracovávat v integrovaných blocích při týdenním plánování. Podle svých kompetencí a možností se jím budou řídit také ostatní zaměstnanci školy (školnice, kuchařky). Při výchově ke zdraví se zaměříme na všechny oblasti lidského zdraví: oblast tělesnou, duševní, sociální a duchovní. Všechny tyto složky jsou propojené a ve výchovně vzdělávacím procesu se vzájemně prolínají.

Oblast tělesného zdraví

Průběžné cíle

- poskytovat dětem dostatek adekvátního pohybového režimu v průběhu celého dne
- rozvíjet dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí a vytvářet zdravé životní návyky
- rozvíjet pohybové dovednosti, fyzickou i psychickou zdatnost
- do jídelníčku zařazovat zdravou stravu: dostatek ovoce, zeleniny, luštěnin, vlákniny, vést děti ke schopnostem rozlišit, co zdraví prospívá a co škodí (kouření, drogy apod.)
- rozvíjet a upevňovat hygienické návyky
- udržovat vhodné mikroklima prostředí (teplota, vlhkost, čistota, větrání)

Činnosti a prostředky

- pravidelné zařazování zdravotních, dechových, psychomotorických cvičení
- využití jógy – nácvik a upevňování správného dýchání, relaxace a koncentrace
- při pohybových aktivitách střídání napětí a uvolnění jednotlivých částí těla
- využití sportovního náčiní, dostatek volného pohybu
- hudební a hudebně pohybové činnosti, pohybové hry
- „Týden zdraví“ 1x ročně
- spolupráce s rodinou, společné akce

Kompetence

Dítě:

- zvládá základní pohybové dovednosti, koordinaci, ovládá dechové svalstvo
- pojmenuje jednotlivé části těla a některé orgány, zná jejich funkci
- rozlišuje, co prospívá zdraví (výživa, aktivní pohyb, zdravé prostředí, pohoda) a co mu škodí (škodlivé látky a vlivy, nezdravé návyky a závislosti, nemoci, úrazy, nebezpečí hrozící v dopravních situacích, při setkání s cizími lidmi, neznámými věcmi, či jevy apod.)
- má povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc
- zvládá sebeobsluhu, uplatňuje základní hygienické a zdravotně preventivní návyky
- chová se tak, aby v běžných situacích neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou i ostatních

Oblast duševního zdraví

Průběžné cíle

- podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte
- rozvíjet pozitivní city ve vztahu k sobě, pěstovat zdravé sebevědomí, sebedůvěru
- rozvíjet schopnosti a dovednosti vyjádřit své pocity, dojmy a prožitky, učit děti vyjádřit svůj názor, rozhodovat se a být za svá rozhodnutí odpovědny
- podporovat projevy radosti, dobré nálady a smích
- vytvářet klidné, pohodové prostředí důležité pro prevenci úzkosti dětí, neklidu, zvýšené agresivity, stresu, napětí

Činnosti a prostředky

- spontánní pohybové hry a aktivity bez viditelných zásahů učitelky v nesoutěživém prostředí
- dramatické činnosti, hraní rolí, interaktivní hry
- estetické a tvůrčí aktivity
- omalovánky: „Co je dobře, co je špatně“
- výlety do okolí, návštěvy společenských akcí, divadelních představení
- společenské hry, společná setkání a akce s rodiči, veřejností

- zadávání a plnění přiměřených úkolů (vyřídít vzkaz, dojít pro kamaráda, přinést „úkol“ z domova apod.)
práce ve dvojicích, ve skupině (společná kresba, skládání, stavění apod.)
- navozovat situace podporující smích a humor – četba a nácvik říkanek, rozehrávání vtipných situací, pantomima apod.

Kompetence

Dítě:

- uvědomuje si svou samostatnost, zaujímá vlastní názory a postoje a vyjadřuje je
- odpovídá za sebe a své jednání
- umí vyjádřit své přání, souhlas i nesouhlas
- chová se obezřetně při setkání s neznámými osobami a situacemi
- uplatňuje své individuální potřeby, přání a práva a respektuje to samé u ostatních
- je citlivé ve vztahu k živým bytostem, přírodě i k věcem
- umí zachytit a vyjádřit své prožitky

Oblast sociálního zdraví

Průběžné cíle

- pěstovat v dětech dobré mezilidské vztahy, podporovat kamarádství, přátelství
- vytvářet vztah k místu a prostředí, ve kterém dítě žije
- rozvíjet schopnosti přizpůsobovat se přirozenému vývoji a běžným změnám
- spoluvytvářet a pěstovat klidné, pohodové a radostné prostředí
- podporovat partnerskou a respektující komunikaci, vzájemnou úctu, důvěru, empatii mezi všemi lidmi v MŠ
- vytvářet povědomí o mezilidských a morálních hodnotách
- učit děti přizpůsobovat chování sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role, rozlišovat, které neznámé věci, činnosti či lidé nás mohou ohrožovat
- vést děti k dovednosti řešit konflikty, umět se dohodnout, vysvětlit si problém, pochopit kompromisy
- osvojovat poznatky a dovednosti chránící před nebezpečnými vlivy prostředí
- rozvíjet pocit sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
- osvojovat dovednosti při péči o okolí, spoluvytvářet zdravé, vkusné a bezpečné prostředí

Činnosti a prostředky

- pozitivní příklady a vzory prosociálního chování
- klidná a příznivá atmosféra: vzájemná úcta, důvěra, empatie, solidarita
- včasné řešení konfliktů a problémů – jednodušší problémy nechat řešit děti
- činnosti zajišťující spokojenost, radost, veselí, pohodu – oslavy svátků a narozenin dětí, různých tradic (čarodějnice, Sv. Martin, Masopust ...)
- společná setkání a návštěvy s dětmi ze ZŠ, s okolními mateřskými školami, ostatními subjekty (Domov důchodců Horní Planá), divadelní představení
- péče a úprava prostor MŠ, okolí obce – výzdoba, péče o záhonek na zahradě, rybičky, malé ZOO u Racku, zdobení velikonočního a vánočního stromu v obci, „čištění lesa“, apod.
- příprava různých oslav, besídek – Vítání občánku, Slavnosti obce, besídky pro důchodce
- hry na téma rodiny, přátelství
- hry, modelové situace, dramatické hry, hraní rolí, při kterých se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů na téma vztahů mezi lidmi

Kompetence

Dítě:

- dokáže se odloučit na určitou dobu od rodičů, blízkých, začlenit do třídy a zařadit mezi vrstevníky, adaptovat se na prostředí školy i jeho běžné proměny
- navazuje kontakty s dospělým, s ostatními dětmi, komunikuje s nimi, navazuje a udržuje přátelství
- zná pravidla společného soužití ve skupině
- ví, že je více možností řešení konfliktů
- má poznatky o sobě, o rodině, o vývoji, životě a činnostech člověka, o lidské společnosti, o soužití, zvycích a práci lidí, o přírodě a přírodních jevech
- umí si utvořit základní dětskou představu o tom, co je dobře a co špatně, co se smí a co ne (nelhat, neničit věci kolem sebe, neubližovat, neposmívat, neponižovat, nebrat cizí věci apod.)
- dokáže vyhodnotit společensky nežádoucí chování a bránit se jeho důsledkům

Oblast duchovního zdraví

Průběžné cíle

- osvojovat si dovednosti důležité k vytváření zdravých životních návyků a postojů, k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vést děti ke schopnostem poznat sebe sama, k uvědomění si vlastní identity,
- učit děti chápat, že každý má na světě své místo a hodnotu, přestože se lišíme (jinak vypadáme, chováme se, umíme, ovládáme)
- získat schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci, kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- rozvíjet vlastní sebevědomí spojené s úctou k druhému
- posilovat zdravou sebedůvěru, seberozvíjení, věřit ve své schopnosti, jít za svým cílem
- probudit aktivní zájem dítěte objevovat nové a uplatnit a ukázat, co umí, zvládne a dokáže

Činnosti a prostředky

- prožitkové učení, osobní zkušenosti a prožitky při hrách odrážející situace skutečného světa
- spontánní činnosti a hry, kdy učitelka pozoruje, případně pomáhá organizovat, ale nevnucuje
- pohybové aktivity, hry a hraní nesoutěživého charakteru
- výtvarné, hudební, estetické, literární a dramatické činnosti
- společné hodnocení prožitých situací, zážitků
- četba a vyprávění pohádek a příběhů na téma vztahy mezi lidmi
- podpora důvěry dítěte ve vlastní síly a schopnosti, dostatečné oceňování jeho snahy a úsilí
- zadávání přiměřených úkolů, respektování věkových a individuálních zvláštností

Kompetence

Dítě:

- uvědomuje si svou osobnost, individualitu, zaujímá vlastní názory a postoje a vyjadřuje je
- odhadne, na co stačí a co zvládne, uvědomuje si své nedostatky, dokáže se s nimi vyrovnat
- umí vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost, dokončit ji
- vnímá lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, jazykovými, národnostními, kulturními jako přirozený stav
- uvědomuje si svá práva ve vztahu k druhému, přiznává stejná práva druhým a respektuje je
- vnímá, že svět má svůj řád, patří do něj jak příroda (rostliny, živočichové, krajina, podnebí apod.), tak lidé, a vše se vzájemně propojuje a doplňuje

6.3. PROGRAM PREVENCE PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Základem programu prevence patologických jevů v předškolním věku je vytvoření sociálních kompetencí dítěte. Prostřednictvím prožitkového učení si dítě osvojí schopnost rozhodovat se, volit z více možností, nést za svoje rozhodnutí odpovědnost a poznávat důsledky své volby. Schopnost rozhodovat se je předpokladem odpovědného jednání. A odpovědné jednání je základem pro prevenci patologických jevů.

K tomuto programu budeme přihlížet při svém plánování a jeho hlavní záměry budeme naplňovat průběžně formou záměrného i spontánního učení.

Cíle

- vést děti ke zdravému životnímu stylu
- pěstovat u dětí sociální dovednosti, zdravé sebevědomí spojené s úctou k druhému
- informovat děti o nebezpečí drogové závislosti – kouření, alkohol, kontaminace injekční stříkačkou, virtuální závislost
- informovat o možném nebezpečí při kontaktu s nežádoucí osobou
- informovat o vandalismu, šikaně a jiných formách násilí
- vytvářet ve třídě pozitivní atmosféru, která u dětí podporuje pocit bezpečí a důvěry

Činnosti

- každodenní vysvětlování s praktikováním zásad pozitivního vztahu k ostatním – vzájemná pomoc, důvěra, respekt, tolerance, ohleduplnost
- sociální hry – obhajoba vlastního názoru, umění přiznat svoji chybu, hodnocení svého chování, nácvik způsobu odmítání, rozhodnout se a za svoje rozhodnutí nést důsledky, posilovat zdravé sebevědomí
- komunitní kruh – naslouchat a být slyšen
- prožitkové hry a učení – společné tvoření, malování, dramatické, námětové a pohybové hry
- společné vytváření pravidel a jejich dodržování
- rozhovory na téma – co by se stalo, kdyby, co nám prospívá, co nám škodí, zdraví se musí chránit apod.
- společné okamžité řešení problému – vysvětlení, domluva, dohoda, popř. omluva
- četba textů a následný rozhovor o přečteném – pohádky (dobro a zlo)

- brožury k preventivní výchově od Marie Adamovské: Děti a hry, Děti a zdraví
 - Děti a slušné chování
 - Děti pomáhají
 - Děti a ekologie
- poslech hudebních nahrávek z těchto brožur a společné zpívání - Kluk z počítače, Co neznáš, neber do ruky
- omalovánky – co je špatně, co je dobře
- spolupráce s rodinou – každodenní rozhovory při předávání dítěte, během celého roku při společných akcích, nástěnky, webové stránky, Zpravodaj obce ...

Kompetence

Dítě:

- odpovídá za sebe, za své chování, ví, že je více možností řešení problému, umí vyjádřit souhlas i nesouhlas
- rozhoduje o svých aktivitách a činnostech podle aktuální možnosti
- zaujímá vlastní postoje a má své názory, umí přiznat chybu
- dokáže odmítnout nepříjemnou komunikaci, říci ne
- umí hodnotit chování své i chování druhých
- umí nabídnout pomoc, neponižuje
- chová se opatrně při setkání s cizími lidmi
- umí si utvořit představu co je dobře, co se smí a nesmí
- chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přesto, že je každý jiný (rozdíly povahové, tělesné, rasové, kulturní)
- má vytvořenou představu o pojmu závislosti na věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (drogy, alkohol, cigarety, zneužívání léků)
- rozumí tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví

6.4. PROGRAM ENVIROMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Tento program obsahuje základní informace, záměry a náměty, které lze využít při plánování každodenních činností.

I. PRŮBĚŽNÉ CÍLE:

- Získávat konkrétní poznatky o přírodě a jejích částech.
- Rozvíjet citové vztahy k přírodě a jejího estetického vnímání.
- Rozvíjet vyjadřovací dovednosti a schopnosti ve vztahu k prostředí, utvářet hygienické návyky.
- Vytvářet dostatek podnětů při hře vycházející z poznávání a hodnocení přírody.
- Vštěpovat dětem prvotní vědomosti a znalosti o životě lidí, jejich práci, vzájemných vztazích a vztahu k přírodě.
- Učit děti vnímat přírodu všemi smysly, šetřit ji a chránit.
- Uplatňovat metody přímého pozorování, práce v koutku živé přírody, na zahrádce.
- Využívat encyklopedie a atlasy.

II. VYUŽITÍ EKOLOGICKÉHO CENTRA „ŠÍPEK“ Z Českého Krumlova a nabídky jeho vzdělávacích programů.

III. PRÁCE NA ZÁHONKU:

- Údržba záhonku, pletí, zalévání.
- Výsadba a setba: Jahody, ředkvičky, hrách, pažitka.
- Zpracování ovoce a zeleniny, sklizení, omývání, společná příprava ovocného a zeleninového salátu.

IV. KOUTEK ŽIVÉ PŘÍRODY:

- Krmení rybiček
- Pomoc učitelce při čištění akvária.
- Podle sezóny: Pozorování např. žízal, hlemýždě (v krabici)

V. DLOUHODOBÉ CÍLE, PROJEKTY:

- Vybudování záhonků s léčivkami a bylinami.
- Hmatová stezka - na zahradě napojení na pohyblivou hlávku, ohraničení stezky špalky, vysypání kamínky, pískem, mechem, oblázky apod.
- Tunel, chýška z vrbových proutků, „Týpý“.

VI. NÁMĚTY PODLE ROČNÍHO OBDOBÍ:

Program na podzim

Cíle:

- Pozorovat po určitou dobu nějaký strom, keř-zbarvení, opadávání.
- Houfování vlaštovek, odlet ptáků.
- Sběr listů, jejich tvary, třídění.
- Sběr plodů, práce s přírodninami.

Aktivita:

- „Na veverka“- Děti musí najít šest plodů, aby přečkaly zimu, sestavení obrázku.
- „Paletky“- Na paletku děti nalepují malinkaté kousky rostlin, přírodnin, barev.

Program na zimu

Cíle:

- Pozorovat drobné živočichy, jak se připravují na zimu (pod listím, v dutinách stromů ap.)
- Pozorovat, jak se chovají ptáci u krmítka, výroba krmítka, příprava krmení (plody slunečnice, semena řepky, hrušní, jabloní, proso, ovesné vločky, strouhanka, mák, krupky, pšenice, pšeničné otruby, ječmen atd.)
- Přikrmování zvířat: Kaštiny, žaludy, sušené jeřabiny, jablka, slupky, brambory, řepu, kapustu, zelí, kukuřičné palice, seno, zbytky chleba, rohlíků, knedlíků...
- Kouzla zimy- jakou barvu má zima, jaký je sníh, led.
- Jak vypadají stromy v lese.
- Rychlení větvíček.
- Sledování stop, tvar, velikost.
- Vyhrabávaný sníh až na trávu, okousaná kůra na stromech.

- Pokusy se sněhem: Rozpouštění, nečistota, odraz slunce na sněhu.
- Oslava vánoc zdobení stromku

Aktivity:

- „Na schovávanou zvířátek“: Káně letí, koho uvidí, toho sní...
- Vyšlapávání cestiček ve sněhu.
- Zdobení vánočního stromku pro zvířátka ...

Program na jaro

Cíle:

- Pozorovat tání sněhu, kam se ztrácí sníh, voda, kde leží nejdéle.
- Pozorovat jarní květiny, barvy, tvar, listy, opylování hmyzem, odkvetlé květy.
- Kde rostou různé druhy rostlin- U vody (blatouch, rákos), na slunné stráni (kohoutek, kopretina, pampeliška), v hájích (sasanka), v lese (bažanka, šťavel).

Aktivity:

- „Na hnízda“ (obdoba škatulat) - Kde je moje hnízdo?
- „Na kukačku“
- „Na mravence“, „Kvočna a kuřátka“, str. 52
- „Na motýly“, str. 52

Program na léto

Cíle:

- Seznamovat děti s koloběhem vody v přírodě.
- Pozor na nebezpečí o prázdninách (houby, plody, hadi...), sluneční záření, ozón, freony.
- Význam půdy, život v půdě- pozorování.

Aktivity:

- „Deštíček“- v kruhu, str. 54
- „Oheň, vítr, déšť“
- Chřestidla z přírodnin - výroba.
- Lisování lučních květin- výroba obrázků.

6.3. PROGRAM SEZNAMOVÁNÍ S NĚMECKÝM JAZYKEM

Tento program je rozdělen do jednotlivých měsíců a zpravidla navazuje na témata ve ŠVP, která se střídají přibližně ve dvoutýdenních intervalech. Seznamování s NJ probíhá v průběhu celého dne při jazykových chvilkách, učitelka si vybírá aktivity z následující nabídky a tím doplňuje svou výchovně vzdělávací práci.

S programem se pracuje ve 2. třídě U BEZINKY a podrobně je uveden v Třídním vzdělávacím programu této třídy.

6. Pravidla evaluace

CÍLE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Cíl	Jak	Kdy	Kdo
Jsou děti vedeny ke vzájemné pomoci, funguje spolupráce mezi dětmi?	Vzájemné hospitace Pedagogické porady Konzultace Hodnocení týdenních plánů Hodnocení šk. roku	Průběžně Dle plánu Průběžně Týdně 1x ročně	Učitelky Ved. učitelka Všichni zaměstnanci Učitelky Učitelky
Jak učitelka zaujme děti, udrží jejich pozornost?	Konzultace Monitoring Vzájemné hospitace	Průběžně	Vedoucí učitelka Učitelky

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Cíl	Jak	Kdy	Kdo
Vyhovuje uspořádání herních prvků ve třídě potřebám všech dětí?	Pozorování Pedagogické porady	Průběžně Dle plánu	Učitelky Ved. učitelka
Je respektována individuální potřeba spánku dětí?	Pedagogické porady Monitoring	Dle plánu Průběžně	Učitelky Ved. učitelka
Je dostatek pomůcek a prostředků pro děti se SVP?	Hospitace Monitoring Pedagogické porady	Průběžně	Ved. učitelka Učitelky
Efektivita práce asistentů pedagoga a školního asistenta. Jak funguje spolupráce mezi jednotlivými pracovníky?	Vzájemné hospitace Monitoring	Průběžně	Vedoucí učitelka Učitelky Asistenti pedagoga Školní asistent
Mají pracovnice MŠ důvěru k vedení školy?	Dotazníky	1x ročně	Všichni zaměstnanci
Je dostatečně zajištěno předávání zkušeností a poznatků z DVPP?	Pedagogické porady Konzultace	Dle plánu Průběžně	Ved. učitelka Učitelky

Jak je podporována spolupráce s rodiči při školních a mimoškolních aktivitách?	Pedagogické porady Dotazníky rodičům Rozhovory	Dle plánu Na konci šk. roku Průběžně	Ved. učitelka Učitelky Učitelky
--	--	--	---------------------------------------

ZPRACOVÁNÍ A REALIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ

Cíl	Jak	Kdy	Kdo
Obsahují integrované bloky všechny vzdělávací oblasti?	Konzultace Hodnocení týdenních plánů Hodnocení šk. roku	Průběžně Týdně 1x ročně	Učitelky Učitelky Učitelky
Jak učitelky zaznamenávají pokroky a potřeby dětí? Jsou záznamy o dětech vyhovující?	Pedagogické porady Konzultace Dokumentace o dětech	Dle plánu Průběžně 2x ročně	Ved. učitelka Učitelky Učitelky

PRÁCE PEDAGOGŮ

Cíl	Jak	Kdy	Kdo
Pracuje pedagogický sbor jako tým? Je dán prostor všem zaměstnancům?	Porady Rozhovory Autoevaluace	Dle plánu Průběžně Na konci šk. roku	Ved. učitelka Všichni zaměstnanci Všichni zaměstnanci
Jak je upevňováno a rozvíjeno pozitivní klima školy?	Pozorování Rozhovory	Průběžně Průběžně	Ved. učitelka Všichni zaměstnanci

VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Cíl	Jak	Kdy	Kdo
Mají děti elementární povědomí o zásadě: „nečiň ostatním to, co nechceš, aby dělali Tobě?“	Monitoring Záznamy o dětech Hodnocení šk. roku	Průběžně 2x ročně 1x ročně	Všichni zaměstnanci Učitelky Učitelky

Literatura

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání: MŠMT Praha 2016

Informační materiál ke vzdělávání dětí od 2 do 3 let v MŠ: MŠMT Praha 2017

Vedení MŠ: Jana Buriánová, Věra Jakoubková, Hana Nádvorníková a kolektiv autorů, RAABE

Metodické listy pro předškolní vzdělávání: Jana Buriánová....., RAABE

Rámcový vzdělávací program v praxi MŠ aneb Jak zpracovat školní vzdělávací program MŠ: Monika Bourová

Manuál k přípravě školního vzdělávacího programu MŠ: VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ, únor 2005

Tvorba a inovace školních vzdělávacích programů: Eva Svobodová, Dana Machová, Miroslav Procházka, PEDAGOGICKÁ FAKULTA, JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekologická výchova v MŠ: TASK KLUB – EKOCENTRUM PALETA

Za kolektiv mateřské školy zpracovala:

Bc. Hana Kliková